

Dr hab. Bogusława Hubisz-Sielska
Dziedzina: Sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka

Akademia Muzyczna w Krakowie
Dziekan Wydziału Instrumentalnego
wpłynęło dnia ... 2018 -09- 12 01
nr zał.
mgr Małgorzata Krowicka

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna w Krakowie, Rada Wydziału Instrumentalnego: pismo DII/2/2018/96 z dnia 20 czerwca 2018 roku.

Zlecenie podjęte w związku z decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 9 maja 2018 roku (BCK-VII-L-9606/18), na podstawie art.18a ust.5 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, powołującą komisję habilitacyjną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego wszczętego w dniu 16 kwietnia 2018 roku w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka dla Pani dr Anety Dumanowskiej.

Do pisma z dnia 20 kwietnia 2018 roku dr hab. Mariusza Sielskiego, Dziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie (Wydziału, którego Rada została wskazana przez wnioskodawczynię do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego), informującego o wyznaczeniu mojej osoby przez Centralną Komisję jako recenzenta komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć Pani dr Anety Dumanowskiej, jak również została dołączona pełna dokumentacja.

Podstawowe dane o Habilitantce

Cała edukacja artystyczna Pani dr Anety Dumanowskiej związana jest z jej rodzinnym miastem - Krakowem. Pochodzi z muzycznej rodziny – jej Ojciec to altowiolista Marian Dumanowski (długoletni członek Orkiestry Polskiego Radia w Krakowie, później Landestheater Detmold, ongiś także wykładowca w krakowskiej Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej).

Po ukończeniu studiów w klasie skrzypiec prof. Mieczysława Szlezera, obecnego kierownika Katedry Skrzypiec i Altówki (1996), podjęła studia na altówce, instrumencie, który wydawał się naturalnym wyborem. Studia te ukończyła z wyróżnieniem w roku 1999 w klasie prof. dr. hab. Janusza Pisarskiego – podobnie, jak wcześniej jej starszy brat, dr hab. Jacek Dumanowski (z którym teraz razem pracują w Katedrze Skrzypiec i Altówki) oraz bratanek, który w obecnym roku akademickim ukończył studia licencjackie.

Jeszcze jako studentka klasy skrzypiec grała w zespołach Filharmonii Krakowskiej (której jej pedagog był wtedy koncertmistrzem) oraz Capelli Cracoviensis, a już jako altowiolistka na 20 lat związała się z Sinfoniettą Cracovią.

Od 2004 roku występowała się z Kwartetem Dafo, a od 2006 roku jest jego stałym członkiem. Zespół współtworzą skrzypaczki Justyna Duda-Krane i Danuta Augustyn oraz wiolonczelistka Anna Armatys-Borelli.

Aktualnie współpracuje również z zespołem muzyki dawnej Capellą Cracoviensis (w której także pracuje jej brat).

Ważnym rozdziałem w jej artystycznym życiorysie była także współpraca ze wybitną skrzypaczką prof. Kają Danczowską w ramach kwartetu fortepianowego.

Dr Aneta Dumanowska ma też doświadczenia jako solistka, występując z zespołami orkiestrowymi: uczelnianym (m.in. Koncert Marka Stachowskiego), czy filharmicznym (Koncert Beli Bartóka jako jej koncert dyplomowy).

Habilitantka od 2001 roku pracuje na stanowisku asystenta w Katedrze Skrzypiec i Altówki, a w roku 2013 uzyskała stopień doktora. Ma na swoim koncie spory dorobek pedagogiczny, pracując początkowo pod kierunkiem swojego pedagoga, od trzech lat samodzielnie prowadzi dwie studentki.

Ocena autoreferatu

Autoreferat dr Anety Dumanowskiej to przypomnienie jej artystycznej drogi, obfitej w liczne koncerty w znaczących salach koncertowych. Habilitantka mówi o korzyściach ze współpracy z wielkimi osobowościami, które miała możliwość właśnie na tej drodze spotkać, i które ją – jako altowiolistkę - rozwijały.

Najpierw – Sinfonietta Cracovia kierowana wtedy przez znakomitego skrzypka Roberta Kabare, (mentorem tego zespołu był Krzysztof Penderecki). Dzięki grze w tej orkiestrze miała możliwość obserwować i czerpać z doświadczeń światowej sławy muzyków: m.in. Tabei Zimmermann, Maxima Vengerova, Ilii Gringoltsa, Grigorija Żyslina, Pietera Wispelwey'a, czy czołowych polskich - Kaji Danczowskiej, Konstantego Andrzeja Kulki oraz grać pod batutą wybitnych dyrygentów m.in. Lorina Maazela, czy Valery'ego Giergieva.

Trasy koncertowe z tymże zespołem zawiodły ją do największych miast Europy (m.in. Berlin, Frankfurt, Madryt, Monachium) i świata (Nowy Jork) oraz na najsłynniejsze festiwale zagraniczne (m.in. Schleswig-Holstein Musik Festival) i polskie (Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena), a także estrady koncertowe (Teatr Maryjski w Petersburgu, Tonhalle w Zurychu, czy Filharmonia Berlińska).

Także z Kwartetem Dafo odbyła wiele zagranicznych wojaży, grając w znaczących ośrodkach muzycznych (m.in. Bruksela, Londyn, Monachium, Paryż Wiedeń), występowała w wielu miejscowościach Polski i na czołowych krajowych festiwalach (m.in. Warszawska Jesień).

Z Kwartetem Dafo nagrywała płyty z muzyką uznanych twórców starszego - m.in. Henryk Mikołaj Górecki, Krzysztof Penderecki, Krzysztof Meyer, średniego - Anna Zawadzka-Gołosz, Hanna Kulenty, Paweł Mykietyn, jak i młodszego pokolenia - Paweł Łukaszewski, Miłosz Bembinow. Uczestniczyła też w projektach z artystami estrady - m. in. z Grażyną Auguścik, Zbigniewem Wodeckim, czy Bester Quartet).

Z tą formacją zdobywała też nagrody płytowe: krajowe (Fryderyk za nagranie

muzyki P. Mykietyna – 2009, Kolęd P. Łukaszewskiego i M. Bembinowa – 2012)) oraz zagraniczne (Supersonic Pizzicato z Luksemburga – za nagranie wszystkich trzech Kwartetów Krzysztofa Pendereckiego, w tym pierwszą światową rejestrację III Kwartetu).

Z Kwartetem fortepianowym Kai Danczowskiej - z Justyną Danczowską przy fortepianie oraz wiolonczelistą Bartoszem Koziakiem - występowała w wielu salach filharmonicznych (Warszawa, Kraków), jak i zabytkowych pałacach (warszawski Zamek Królewski, Pałac w Kurozwękach).

Ocena osiągnięć artystycznych

Od momentu uzyskania stopnia doktora w roku 2013 Pani dr Aneta Dumanowska wzięła udział w 75 koncertach (sporządzony spis dorobku artystycznego liczy 84 pozycje, z czego 9 początkowych – wyróżnionych przez Habilitantkę koncertów, powtarza się później w spisie ogólnym).

Zarówno miejsca, jak i profil artystyczny tych koncertów świadczą o ich wysokiej randze i tak też można ocenić wkład Habilitantki w prace tych zespołów.

Występowała także i w wielu składach i formacjach kameralnych – od duetu po oktet smyczkowy.

Natomiast z uczelnianych koncertów, organizowanych w ramach jubileuszy, przeglądów czy sesji naukowych, Habilitantka wyróżnia trzy: udział w wykonaniu III Kwartetu Krzysztofa Pendereckiego (w ramach prezentacji na Politechnice Krakowskiej 8 maja 2013 roku); udział w 41 Międzynarodowym Kongresie Altowiolowym (we wrześniu tego samego roku) oraz w ubiegłorocznej sesji *Altówka poprzez epoki i style* (11-13 listopada 2017) zorganizowanej pod kierunkiem prof. Janusza Pisarskiego.

Ocena dzieła artystycznego

(W opisach numerów Sonaty D. Szostakowicza posługuję się wydaniem opublikowanym przez moskiewskie Wydawnictwo „Muzyka” z roku 1977 oraz reprintem I wydania z 1951 roku wydawnictwa Boosey&Hawkes w przypadku Lachrymae B./ Brittena).

Habilitantka wskazuje do oceny jako oryginalne dzieło artystyczne płytę CD będącą nagraniem dwóch kompozycji: Sonaty op. 147 Dymitra Szostakowicza oraz Lachrymae Benjamina Brittena. W obu utworach przy fortepianie towarzyszy jej dr Iwona Popławska-Zimowska.

Nagranie od strony technicznej zrealizowane jest na dobrym poziomie.

W świetle faktu, że Habilitantka w swoim artystycznym dorobku prawie nie podaje koncertów w takim właśnie składzie (altówka-fortepian), w takim sensie prezentowane nagranie można uznać za osiągnięcie, jako że jest to pierwsza

interpretacja obu Pań tych utworów. W spisie koncertów figuruje jedna prezentacja Sonaty Juliusa Röntgena (miało to miejsce 14.09.2013 w ramach 41 Międzynarodowego Kongresu Altowiolowego w Krakowie - trzy Sonaty tegoż kompozytora były przedmiotem jej dysertacji doktorskiej).

Rejestracja dr Anety Dumanowskiej świadczy o jej bardzo dobrym opanowaniu warsztatu instrumentalnego. Trzeba zauważyć, że sposób prowadzenia narracji gry w takim zestawieniu, jest z gruntu odmienny od wspólnego wykonania w kwartecie, czy w bardziej rozbudowanych formacjach kameralnych. Szczególnie dotyczy to odczucia pulsacyjnego. Daje się to szczególnie zauważyć w II cz. Sonaty Szostakowicza w interpretacji nut podkreślonych przednutkami (począwszy od numeru 30), które mają nadać tej części lekkość i scherzowaty charakter obszernym fragmentom tej części. Natomiast w cz. III Sonaty niezwykle trudno jest uchwycić i ująć w muzyczną całość tę „poszarpaną” muzyczną tkankę. Zauważalne i słyszalne jest też (szczególnie w I cz. Sonaty w numerach nr 8 i 15) przywiązanie do tradycyjnych zmian pozycji w układzie nieparzystym (I – III), co utrudnia płynność narracyjną.

Zważywszy, iż kwestia interpretacji jest sprawą muzycznego odczucia, gustu i smaku osoby grającej (który to dla Leopolda Mozarta miał znaczenie priorytetowe, o czym pisze w swojej Szkole gry na skrzypcach, będącej do dzisiaj zadziwiająco żywym i aktualnym podręcznikiem), w takim sensie można zaakceptować fluktuacje tempa w Sonacie Dymitra Szostakowicza (cz. I nr 18, 20, 25; cz. II nr 44) i Lachrymae Benjamin Brittena (nr 2 i 3 – zakończenia kadencji: nr 10).

Także i dowolność w traktowaniu proporcji wartości rytmicznych (nr 2 pizzicata w sekstolach szesnastkowych - grane znacznie wolniej, niż wynikałoby to z pulsu) za odstępstwa dopuszczalne, które można usłyszeć w innych przykładach z jakże już obfitej dyskografii obu tych klasycznych dwudziestowiecznych pozycji, gdzie nie brak właśnie takich agogiczno-dyminucyjnych wahań: interpretacja Sonaty Szostakowicza przez Jurija Baszmieta i Światosława Richtera (nagranie live z Niemiec z roku 1985 dystrybuowane przez wydawnictwo Mezduarodnaja Kniga 1991 r.), oraz nagranie Lachrymae Brittena, dokonane przez Kim Kashkashian i Roberta Levina (opublikowane przez ECM Records w 1986 roku). Można zatem przypuszczać, że - jeśli w ogóle Habilitantka się sugerowała, to nawiązała do wzorcowych interpretacji, o ile w ogóle możemy o takich mówić.

Ocena osiągnięć dydaktycznych i naukowych

W swoim autoreferacie Habilitantka wskazuje, jak przebiegało jej myślenie i patrzenie na jej dorobek w świetle doświadczeń i spotkań z wybitnymi muzykami, które ją - jako instrumentalistkę – ukształtowały.

W swojej pracy pedagogicznej dr Aneta Dumanowska stara się przekazywać wyżej wymienione doświadczenia młodym adeptom gry na altówce, prowadząc zarówno zajęcia gry na instrumencie, jak i studiów orkiestrowych.

Jako pedagog w Katedrze Skrzypiec i Altówki, przez paręnaście lat prowadziła studentów wspólnie ze swoim profesorem, natomiast od trzech lat samodzielnie

prowadzi dwie studentki, z których Barbara Papierz zdobywała już laury na krajowych konkursach.

Obie studentki obecnie będą kontynuowały studia magisterskie w krakowskiej Akademii Muzycznej.

Konkluzja

Pani dr Aneta Dumanowska to altowiolistka aktywna na polu artystycznym i dydaktycznym. Z lektury przedstawionej dokumentacji wynika, że aktywność koncertowa Habilitantki skupia się - prawie wyłącznie - w zakresie orkiestry kameralnej i kwartetu smyczkowego.

W tych dwóch obszarach spełnia się tak dalece, że nie odnotowała działalności w innych obszarach, wymienionych w stosownym dokumencie, jak chociażby udział w opracowaniu dzieł czy publikacjach.

Niniejszym stwierdzam, iż - pomimo powyższych uwag - przedstawione osiągnięcia Pani dr Anety Dumanowskiej, rozpatrywane łącznie ze wskazanym dziełem artystycznym, spełniają wymagania ustawy pkt. 2 z dnia 14.03.2003 oraz stosownych rozporządzeń.

Osiągnięcia Pani dr Anety Dumanowskiej przyjmuję

dr hab. Bogusława Hubisz-Sielska

Kraków, dnia 15 września 2018 roku